

Johannes Mikkeli kogu

20. sajandi alguses oli Eestis ligi poolteistsada väärtuslikku kunstikollektsiooni. Enamik neist viidi Eestist välja ajavahemikus Esimesest maailmasõjast Teise maailmasõja lõpuni, osa aga hävis. Üks vähestest erakogudest, mis loodi uuesti sõjajärgsel perioodil, on Johannes Mikkeli rikkalik ja mitmekesine kolleksioon 16.–20. sajandi Lääne-Euroopa, Vene, Hiina ja Eesti kunstist.

1994. aastal kinkis Johannes Mikkel oma väliskunsti kogu (üle 600 töö) Eesti Kunstimuuseumile. Kolleksiooni eksponeerimiseks alustati 1996. aastal Kadrioru lossiköögi renoveerimist Mikkeli muuseumina, mis on avatud alates 25. juunist 1997.

Mikkeli keraamikakolleksioon on üks suuremaid ja väärtuslikumaid omataolisi Eestis. Peaaegu ainsana siinsetest kogudest annab see küllaltki tervikliku pildi Euroopa portselanikunsti ajaloost. Kogu olulisima osa moodustavad Euroopa esimese ja tähtsaima, **Meisseni portselanivabriku** tööd. Figuurigrupid „Faasani perekond“, „Daam mopsidega“, „Ahvikapell“ ja „Veenus vankril“ esindavad 18. sajandi portselaniplastika stiilisuundumusi barokist klassitsismini ning on head näited Meisseni juhtiva modelleerija **Johann Joachim Kändleri** loomingust. Teistest Saksa portselanimanufaktuuridest on üksikute figuuride ja nõudega esindatud näiteks **Berliin, Frankenthal, Gotha** ja mitmed teised.

Lisaks Saksa manufaktuuridele on Mikkeli kogus väike valik ka teiste vanemate ja tähtsamate Lääne-Euroopa portselaniettevtete töedest. Vabrikud on esindatud iseloomulike töödega: **Sèvres** luksusliku 18. sajandi vaasiga, **Viin** 19. sajandi alguse maalinguga kannuga, **Kopenhaagen** 20. sajandi alguse loomafiguuridega. Vene portselani esindavad **Peterburi Keiserliku Portselanivabriku** erinevates stiilides esindusvaasid 18. sajandi teisest poolest 20. sajandi alguseni ning rida nõusid erinevatelt tootjatelt.

Eraldi väljapanek on **Hiina** portselanist. Siin on näiteid peamiselt sinivalgest portselanist, kuid esindatud on ka värvilise dekooriga nõud ning mõned haruldased figuurid.

Muuseumi ekspositsioonis on ka paar esinduslikku 19. sajandi **mööblikomplekti**.

Johannes Mikkeli eriline sümpaatia on aga kuulunud **Lääne-Euroopa maalikunstile**. Kontaktid kohalike kolleksionääride või nende pärijatega (Julius Seljamaa, Eduard Braman, Jaak Kaska, Peeter Taur jt), tutvused Vene ja Gruusia kultuuriringkondades, ostmised ja vahetamised on aidanud luua ligi 50 maalist koosneva kogu erinevatelt autoritelt ja erinevatest ajajärgudest, 16.–19. sajandini. Arvukamalt maale on Madalmaade meistritelt. Neist huvipakkuvad on **Joos de Momper II ringi** „Talvemaastik“ ning seni tuvastamata **Hollandi karavadžisti** monumentaalne „Õhtusöök Emmauses“. Teistest koolkondadest väärivad esiletõstmist näiteks Itaalia 18. sajandi veduudid. Veneetsia vaadetega ning prantslase **Jean-Francois de Troy'** kompositsioon „Moosese leidmine“ (1714–1717).

Johannes Mikkeli kunstikogu mahuliselt kõige suurema osa moodustab **graafika**, hõlmates 413 teost alates saksa renessansimeistritest **Albrecht Dürerist** ja **Lucas Cranachist**. 16.–17. sajandist on kolleksiooni aardeks **Jacques Callot'**, **Guido Reni** ja **Claude Lorraini** teosed ning neli joonistust Madalmaade autoritelt.

Kogu tuumiku moodustavad hollandi kuldajastu, 17. sajandi kunstnike tööd, kelle seas ei puudu sellised suurnimed nagu **Rembrandt**, kellelt on kogus kolm gravüüri, samuti **Paulus Potter**, **Anthony Waterloo**, **Adriaen van Ostade** jt. Esindatud on ka kõrgetasemelised vaselõikajad **Pieter Claesz Soutman**, **Cornelius Visscher**, **Paul Pontius** jt, kes reprodutseerisid **Peter Paul Rubensit** või tegutsesid portreesarja „Ikonoograafia“ loomisel **Anthony van Dycki** maalide ja joonistuste järgi.

18. sajandi lehti on Mikkeli muuseumis vähem, kuid need pärinevad oma aja kuulsaimatelt autoritelt. Üheks pärlik on Itaalia veduudimeistri **Giovanni Battista Piranesi** fantaasiarikkad ofordid. Ületamatult meisterlikud on nii inglaste metsotintod kui prantslaste akvatintad. Omaette grupi moodustavad 4 satiirilist lehte **William Hogarthilt** ja kolm tööd **Francisco Goyalt**.

19. sajandi graafika on esindatud arvuliselt tagasihoidlikult, kuid siingi leidub ülimalt huvitavaid töid nagu **Charles-François Daubigny'** joonistus, **Honoré Daumier'** litod, **Jean-Baptiste-Camille Corot'** ofort ja segatehnikas estamp belgia sümbolistilt **Félicien Ropsilt**.

Johannes Mikkeli kogu graafikat eksponeeritakse ajutistel näitustel.